

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/365/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7712215669
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7712215669.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu Pohotovosť, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35 807 598, zastúpeného Fridrich Paľko s.r.o. so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce zo dňa 23. marca 2015 č.k. 6C/177/2012-114 takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie a vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením konanie zastavil a vyslovil, že po právoplatnosti uznesenia postúpi vec na konanie Ministerstvu spravodlivosti SR.

V odôvodnení uviedol, že žalobca svojim podaním uplatnil nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy zapríčinenej nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Michalovce (rozhodovanie o žiadosti o vydanie poverenia) pri výkone exekúcie pre pohľadávku žalobcu, ktorá vznikla neplnením záväzku vyplývajúceho zo Zmluvy o úvere č.: XXXXXXXXXX dlžníkom (povinným): meno a priezvisko dlžníka (povinného): W. Z., dátum narodenia dlžníka (povinného): XX.X.XXXX, pričom po prijatí návrhu na vykonanie exekúcie súdny exekútor prideliť registráciou exekučnej veci číslo EX 1170/2011, a to podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, v znení účinnom do 31. 12. 2012. V žalobe sa obmedzil iba na oznámenie, že požiadal žalovanú o predbežné prerokovanie jeho nároku na náhradu škody, ktorá na jeho žiadosť pozitívne nereagovala. Poukázal na obsah stanoviska žalobcu zo dňa 28.5.2012 a podanie žalovanej zo dňa 6.6.2012 a jej oznámenie o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody zo dňa 22.10.2010.

Vychádzal zo zistenia, že žalobca v čase od 23.4.2012 doručil Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky žiadosti, ktorými požiadal o predbežné prerokovanie svojho nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy.

Po právnom posúdení veci podľa § 15 ods. 1 a 2, § 16 ods. 1 a 2, § 17 ods. 1, 2 a 5 zák. č. 514/2003 Z.z., v znení účinnom do 31. 12.2012, § 103 § 104 ods. 1 O.s.p. dospel k záveru, že v danom prípade žalobca nesplnil zákonnú podmienku uvedenú v § 16 ods. 1 cit. zákona, pretože k predbežnému prerokovaniu nároku žalobcu na náhradu škody nedošlo z dôvodu, že jeho žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktoré podal na Ministerstvo spravodlivosti SR, neobsahovali všetky potrebné náležitosti, na základe ktorých sa nimi bolo možné kvalifikovane zaoberať. Konštatoval, že v danom prípade sa jedná o nárok uplatnený na súde predčasne, nakoľko na súde sa môže žalobca alebo poškodený domáhať náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci až po

uplynutí lehoty šiestich mesiacov odo dňa prijatia jeho žiadosti. Uzavrel, že žalobcovi právo domáhať sa uspokojenia svojich nárokov na súde doposiaľ nevzniklo a z tohto dôvodu považoval preto žalobu za žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Po právnom posúdení podľa § 103 O.s.p. a § 104 ods. 1 O.s.p. dospel potom k záveru, že v danom prípade ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania spočívajúci v nedostatku právomoci súdu (§ 7 a § 8), nakoľko príslušným orgánom na prerokovanie žiadosti na predbežné prerokovanie náhrady škody nie je súd, ale podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je ním v tejto veci Ministerstvo spravodlivosti SR. Na základe uvedeného konanie vo veci zastavil pre nesplnenie podmienok konania s tým, že po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená na Ministerstvo spravodlivosti SR za účelom prerokovania žiadosti žalobcu na náhradu škody.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie žalobca, z odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/, g/, h/ O.s.p., ako i podľa § 205 ods. 2 písm. c/ a f/ O.s.p. Žiadal zrušiť rozsudok a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Za nesprávne označil skutkové zistenie súdu prvého stupňa, ktoré vyústilo v jeho právny záver, že nemá právomoc vo veci konať, pretože konaniu pred súdom nepredchádzalo konanie pred Ministerstvom spravodlivosti SR, keďže žiadosť o predbežné prerokovanie konkrétnej veci nebola podaná. Uviedol, že k tomuto záveru dospel súd napriek tomu, že jednak predložil dôkaz danú skutočnosť preukazujúci a jednak opakovane označoval ďalší dôkaz, a to príslušný spis Ministerstva spravodlivosti SR k jemu podanej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, ktorý žiadal ho vykonať. Zdôraznil, že v danom prípade bola žiadosť jednoznačne podaná, čo potvrdil aj sám žalovaný vo svojich vyjadreniach. Tvrdil pritom, že jeho nárok predbežne prerokovaný bol, pretože k naplneniu pojmu predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dôjde už samotným podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Napokon poukázom na niektoré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (IV. ÚS 345/09, I. ÚS 27/1998, III. ÚS 16/2000) i Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zachovávanía práva na nestranný súd, mal za to, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Podľa jeho názoru okolnosť, že krajský súd nezistil dôvod na vylúčenie sudcu, nič nemení na tom, že v jeho očiach i objektívne v očiach verejnosti, nemožno tohto sudcu považovať za nestranného.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadřila.

Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nemožno považovať za správne, ak vychádza z názoru, že v danom prípade k predbežnému prerokovaniu nároku žalobcu na náhradu škody nedošlo z dôvodu, že jeho žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktoré podal na Ministerstvo spravodlivosti SR, neobsahovali všetky potrebné náležitosti, na základe ktorých sa nimi bolo možné kvalifikovane zaoberať.

Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v znení účinnom do 31. 12.2012 (ďalej len „zák. č. 514/2003 Z. z.“) nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

Podľa § 16 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa § 16 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. každý je povinný bez zbytočného odkladu na požiadanie príslušného orgánu, ktorý koná v mene štátu, písomne oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre predbežné prerokovanie nároku.

V žiadosti o predbežné prerokovanie nároku a pri uplatnení nároku na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku úhrady podľa ods. 1 a 2 (§ 17 ods. 5 citovaného zákona).

Predbežné prejednanie nároku na náhradu škody nesprávnym úradným postupom na príslušnom orgáne je jednaním medzi poškodeným účastníkom na strane jednej a štátom zastupovaným príslušným ústredným orgánom na strane druhej, ktoré má za cieľ dosiahnuť zmierné vyriešenie veci. V zákone č. 514/2003 Z. z. nie je ustanovenie, ktoré by spôsob tohto prejednania upravovalo, alebo odkazovalo v tomto smere na iný predpis. Z ustanovení štvrtej časti zákona č. 514/2003 Z. z. je možno výkladom vyvodiť, že zákonodarca inštitútom predbežného prejednania nároku zamýšľal upraviť neformálny postup príslušného orgánu, ktorý buď požadovaný nárok uspokojí a náhradu poskytne, alebo nie. Ide pritom o jednanie neformálneho charakteru, ktoré v kladnom prípade končí spravidla dohodou, podľa ktorej dochádza buď k úplnému alebo aspoň čiastočnému uspokojeniu nároku. Faktické uspokojenie alebo neuspokojenie nároku príslušným orgánom štátnej správy je výsledkom rozhodovacieho procesu, pri ktorom tento orgán hodnotí žiadosť a k nej pripojené doklady. Zo znenia ustanovenia § 16 ods. 1 v spojení s ust. § 15 ods. 1 je potrebné vyvodiť, že príslušný orgán neprejednáva predbežný nárok na náhradu škody v konaní podľa ustanovení zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní a nevzdáva o tom rozhodnutie, ale ako bolo uvedené, v stanovenej lehote nárok buď uspokojí alebo neuspokojí. Zákonná požiadavka na predbežné prejednanie nároku na náhradu škody na príslušnom orgáne je síce obligatórnou podmienkou pre uplatnenie tohto nároku na súde, lebo poškodený sa môže so svojím nárokom obrátiť na súd iba vtedy, ak do šiestich mesiacov odo dňa uplatnenia nebol jeho nárok príslušným orgánom plne uspokojený. Ide však o podmienku procesnoprávnu, ktorej nedostatok má iba procesné dôsledky a nemôže byť dôvodom pre zamietnutie žaloby z vecného hľadiska alebo zastavenie konania. Preto ak bol nárok na náhradu škody uplatnený na súde bez predbežného prejednania príslušného orgánu, jedná sa o odstrániteľný nedostatok podmienky konania v zmysle ustanovení § 103 a § 104 O.s.p. a namiesto je postup podľa § 104 ods. 2 O.s.p., ktorý v prípade neodstránenia tohto nedostatku vedie k zastaveniu konania. Súdne konanie potom prichádza do úvahy v prípadoch, kedy predbežné prejednanie nevedlo k uspokojeniu nároku, prípadne kedy bol na jeho základe nárok uspokojený len čiastočne.

V prejednávanej veci z obsahu žalobného návrhu je zrejmé, že žalobca v konaní uplatnil nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom Okresného súdu v Michalovciach v exekučnom konaní vedenom proti povinnému W. Z., nar. XX.X.XXXX o vymoženie jeho záväzku plynúceho zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXX. Za nesprávny úradný postup žalobca označil postup Okresného súdu Michalovce ako exekučného súdu, ktorý v rozpore s ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, v znení účinnom od 1.2.2002 do 31.5.2010, nerozhodol o žiadosti súdneho exekútora v lehote 15 dní od doručenia jeho žiadosti o udelenie poverenia, pretože o nej rozhodol s oneskorením až dňa 12.4.2011, t.j. s omeškaním viac ako 82 dní (č.l. 2 súdneho spisu). Vzhľadom na to, že žalobca v konaní uplatnil nárok na náhradu škody proti štátu, správne postupoval súd prvého stupňa, ak sa zaoberal tým, či žalobcom uplatnený nárok bol vopred predbežne prerokovaný na základe písomnej žiadosti príslušným orgánom (§ 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z.). Správne súd vychádzal zo zhodných tvrdení účastníkov, že žalobca požiadal Ministerstvo spravodlivosti ako príslušný orgán písomnými podaniami o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, uvedené skutkové zistenia však nesprávne právne posúdil, ak dospel k záveru, že k predbežnému prerokovaniu žiadosti o jeho uplatňovaných nárokoch na náhradu škody vôbec nedošlo, nakoľko žiadosti nespĺňali všetky náležitosti, a ak považoval žalobu za žiadosť o predbežné prerokovanie nároku žalobcu na náhradu škody.

Ako bolo uvedené inštitút predbežného prejednania nároku je iba neformálnym postupom príslušného orgánu, ktorý rozhoduje iba predbežne o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody. V jeho rámci príslušný orgán poškodeným predbežne uplatnený nárok neprejednáva podľa zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, ale len hodnotí žiadosť a k nej pripojené doklady. Výsledkom je potom faktické uspokojenie alebo neuspokojenie nároku. Z uvedeného dôvodu tak príslušný orgán nemá ani povinnosť vyzývať poškodeného na odstraňovanie prípadných väd žiadosti. Pokiaľ by na odstránenie väd podania poškodeného vyzval a poškodený by v lehote ním určenej vady neodstránil, nemá to za následok to, že k predbežnému prejednaniu uplatneného nároku na náhradu škody nedošlo (a teda dôvod pre

zastavenie konania), ale bol by to iba dôvod pre neuspokojenie uplatneného nároku poškodeným v rámci predbežného prejednaní. Ak teda v prejednávanej veci Ministerstvo spravodlivosti SR, ako príslušný orgán v rámci predbežného prejednaní nároku žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, bolo toho názoru, že žalobcom uplatnená žiadosť nemala potrebné náležitosti pre priznanie mu nároku na náhradu škody, bola výsledkom tohto zistenia skutočnosť, že nedošlo k uspokojeniu ním uplatneného nároku na náhradu škody a nie to, že žalobca ako poškodený nepožiadaval písomne o predbežné prejednanie nároku. Na základe uvedeného potom nemožno ani uzavrieť, že by prípadne posudzovaná žaloba mala byť žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku žalobcu na náhradu škody.

Za nesprávny preto treba považovať záver súdu prvého stupňa, že v danom prípade ide o nárok uplatnený na súde predčasne, v situácii, ak vychádzal zo zistenia, že žiadosť nespĺňa zákonnú podmienku, ktorou je preskúmateľnosť. Uvedená žiadosť však nie je súčasťou spisu v prejednávanej veci. I napriek tomu ju ale prvostupňový súd hodnotil, keď uzavrel, že nárok žalobcu na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť postupom Okresného súdu Michalovce v exekučnej veci proti povinnému W. Z., nar. XX.X.XXXX, je uplatnený na súde predčasne. V tejto časti je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné, lebo z dôvodov napadnutého rozhodnutia nevyplýva na základe akých vykonaných dôkazov dospel súd k záveru o tom, že žiadosť nemá potrebné náležitosti.

Vo vzťahu k náležitostiam písomnej žiadosti o prerokovanie nároku žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy je potrebné uviesť, že za správny nemožno považovať ani záver súdu, že podania žalobcu o predbežné prejednanie nároku nespĺňajú náležitosti podľa § 15, 16 a 17 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Ten vo svojom ust. § 15 ods. 1 stanovuje, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím i nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku. Neurčuje pritom, aké náležitosti má písomná žiadosť obsahovať. V ust. § 17 ods. 5 zakotvuje jedinú požiadavku, že žiadosť musí obsahovať požadovanú výšku škody, prípadne nemajetkovej ujmy. Z povahy nároku plynie, že žiadosť musí tiež obsahovať označenie konania, v ktorom došlo k nesprávnemu úradnému postupu, označenie orgánu, ktorý vydal nezákonné rozhodnutie alebo sa dopustil nesprávneho úradného postupu, označenie nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu, ktorý musí byť konkretizovaný a musí byť presne pomenovaná činnosť, ktorá bola v rozpore s ustanoveniami konkrétneho zákona.

Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zrejmé, že žalovaná predložila fotokópiu náhodne vybratej žiadosti žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 23.4.2012 (čl. 74 a nasl.). Zo žiadosti je zrejmé, že žalobca uvedeným podaním požiadaval Ministerstvo spravodlivosti SR ako príslušný orgán o predbežné prejednanie jeho nároku na náhradu škody spočívajúcej v nesprávnom úradnom postupe Okresného súdu Humenné v exekučnom konaní (vedeného u súdneho exekútora pod číslom Ex 10816/2009), v ktorom vystupoval ako oprávnený proti povinnej W. Z., nar. XX.X.XXXX. V žiadosti žalobca uviedol, že Okresný súd Humenné ako exekučný súd sa dopustil nesprávneho úradného postupu, ak nerozhodol o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v lehote 15 dní od doručenia žiadosti a o tejto rozhodol až dňa 11.10.2010, teda viac ako po 15 mesiacoch. Zo žiadosti taktiež vyplýva, že žalobca ako poškodený uviedol aj požadovanú výšku náhrady v sume 955,00 eur.

Odvolací súd je toho názoru, že takto formulovaná žiadosť žalobcu o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody spĺňa požiadavky riadne uplatnenej písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prejednanie nároku. Z tejto žiadosti je totiž zrejmé, v ktorom konaní došlo k nesprávnemu úradnému postupu, ktorý orgán sa mal dopustiť nesprávneho úradného postupu (exekučné konanie vo veci oprávneného Pohotovosť s.r.o. Bratislava proti povinnej W. Z., vedenej na Okresnom súde Humenné), nesprávny úradný postup bol konkretizovaný a bola v nej i presne pomenovaná činnosť (nerozhodnutie o žiadosti súdneho exekútora), ktorá mala byť v rozpore s ustanoveniami konkrétneho zákona (ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku) a uvedená aj požadovaná výška náhrady v sume 955,00 eur. Na základe uvedeného preto možno konštatovať, že nárok žalobcu ako poškodeného bol vopred predbežne prerokovaný na základe tejto písomnej žiadosti príslušným orgánom Ministerstvom spravodlivosti SR, v rámci ktorého do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti nedošlo k uspokojeniu jeho nároku na náhradu škody, preto žalobca sa môže domáhať uspokojenia svojho nároku na súde (§ 16 ods. 1).

Napokon pokiaľ žalobca namietal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vydal vylúčený sudca, táto námietka predstavuje odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p.

V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach, ktorý posudzoval námietku žalobcu ohľadom vylúčenia vec prejednávajúceho sudcu a dospel k záveru, že tento nie je vylúčený (uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 17. júla 2014 č.k. 5NcC 26/2014-59). Vzhľadom na to, že žalobca v rámci odvolacej námietky opätovne uvádza rovnaké dôvody, pre ktoré by mala byť vec prejednávajúca sudkyňa z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci vylúčená, nemožno považovať túto odvolaciu námietku za dôvodnú, a teda že súd pri rozhodovaní o nároku žalobcu bol nesprávne obsadený. V tejto časti preto nepovažuje odvolací súd odvolanie žalobcu za dôvodné.

Vzhľadom na uvedené, ak v danej veci súd prvého stupňa vychádzal z iného právneho názoru pri posudzovaní nároku žalobcu, vec nesprávne právne posúdil, v dôsledku čoho ani nezisťoval rozhodujúce skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o nároku žalobcu na náhradu škody a týmto postupom odňal žalobcovi (i žalovanej) možnosť konať pred súdom, ak konanie zastavil. Práve z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Po vrátení veci bude úlohou súdu prvého stupňa vychádzať z názoru odvolacieho súdu vysloveného v tomto zrušujúcom uznesení (§ 226 O.s.p.), vysporiadať sa dôsledne s námietkami a argumentáciou žalobcu, na ktoré poukázal v tomto rozhodnutí i odvolací súd a následne vo veci opätovne rozhodnúť a rozhodnutie odôvodniť v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. tak, aby z odôvodnenia rozhodnutia bolo nepochybné právne posúdenie uplatneného nároku žalobcu vo vzťahu k žalovanej, ako aj právne závery, ktoré vyvodil zo zisteného skutkového stavu.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa o trovách celého konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.